

GYERMEKJÁTÉKOK ÉS KÖZÖSSÉGI IDENTITÁS A HERTELENDYFALVAI MAGYAR UTCÁBAN

CHILDREN'S GAMES AND COMMUNITY IDENTITY
ON MAGYAR STREET IN VOJLOVICA
DEČJE IGRE I ZAJEDNIČNI IDENTITET U MAĐARSKOJ
ULICI U VOJLOVICI

KOVÁCS ORSOLYA

BA, óvodapedagógus

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

MTTK – Kultúrakutató Műhely, tag

Kiss Lajos Néprajzi Társaság, tag

orsikovacs23@gmail.com

ÖSSZEFOGLALÓ • Kutatásom célja Hertelendyfalva gyermekjátékainak vizsgálata volt, különös tekintettel a játékkultúra etnográfiai és közösségi vonatkozásaira az 1945 és 1965 közötti időszakban. Tanulmányoztam, hogy milyen játékkformák voltak jellemzőek erre a vajdasági szórványtelepülésre, milyen szerepet tölthettek be a mindennapokban, és hogyan hatott a nyelvtanulás mélyebb elsajátítására. Kiemelt figyelmet fordítottam a játékok helyszíneire, a nemek szerinti játékbeli elkülönülésre, valamint a gyermekközösségeken belüli kapcsolatrendszerekre. Vizsgálatom során különösen érdekesnek bizonyult az etnikai csoportok keveredésének kérdésköre is: hogyan hatott a többnyelvű, többkultúrájú közeg a gyermeki játékokra. Munkám során kitérek Hertelendyfalva etnikai összetételére is. – Az Al-dunai Műhely tagjaként 2024 óta végzek rendszeres néprajzi adatgyűjtéseket a településen, főként az idősebb generációval készített interjúk segítségével. A 2024–2025-ben három alkalommal végzett terepmunkánk során a helyi lakosság körében Magyar utcaként ismert Petőfi Sándor utca egykori népi gyermekjátékaival, az etnikai csoportok eloszlásával és a nyelvtanulás kérdéseivel foglalkoztam.

KULCSSZAVAK • Hertelendyfalva, gyermekjátékok, nyelvtanulás, saját utca, identitás, etnikai csoport és viszonyaik

A GYERMEKJÁTÉKOK HELYSZÍNE ÉS A CSOPORTOK KÖZTI KAPCSOLATOK

Az 1950-es évek különösen gazdag időszaknak tekinthetők a közösségi élet és a hagyományos játékkultúra szempontjából, hiszen még a modern technológia térhódítása előtti korszakhoz tartozik: „...hát akkor még ugye egy televízió nem volt, mikor kicsikék voltunk” (L. A.). A technológiai eszközök hiánya azonban nem jelentett hátrányt, sokkal inkább hozzájárult ahhoz, hogy a közösségi kapcsolatok megerősödjenek, és hogy a gyermekek kreativitásukra – egymásra támaszkodva – alakítsák mindennapjaikat. A lakosság körében erős volt az összetartozás érzése: „Szép volt a gyermekkor, nem volt ez a sok mobi, akárhova mentünk, összetartottunk” (B. J. E.). A játékok jelentős része saját készítésű volt, mivel akkoriban nem álltak rendelkezésre boltokban megvásárolható műanyag tárgyak: „Hát egy nagy részét a játéknak magunk készítettük már, azért akkor nem volt ennyi plasztika játék, mint most” (L. A.). A gyermekek mindennapjait az együtt töltött idő és a közös élmények határozták meg, a játék elsődleges helyszíne pedig az utca és az udvar volt. „Na, hát az utcán történt minden. Az utcán történt minden, ott játszottunk” (E. M.). Akkoriban az utcák, udvarok a játék és a közösségi tér természetes színterei voltak (KOVÁCS 2013), ahol a gyermekek spontán szerveződő csoportokban játszottak, ami tovább erősítette a közösségi köteléket: „Akkoriban lehet úgy mondani, hogy az utca vót az élet” (V. E.). Az utcai és népi játékok meghatározó szerepet töltek be a gyermekek életében, hiszen nem csupán szórakozást nyújtottak, hanem tanulást, szocializációt és értékátadást is jelentettek a gyermekek számára (BENKŐ–PREZSMER 2015).

A JÁTÉKOK NEMEK SZERINTI ELKÜLÖNÍTÉSE

„A fiúk is, lányok is együtt” (E. M.). Az egyik beszélgetőtársam mondatából egyértelműen kirajzolódik, hogy a gyermekjátékok jelentős részét a lányok és a fiúk közösen játszották; az együtt játszás volt a meghatározó, és a közösség nem tett különbséget a nemek között. Az elmondások alapján érezhető volt – amit az adatközlők ki is hangsúlyoztak – az összetartozás élménye; mindenkit szívesen befogadtak a közös játékba. „Szabadidőben ott nekünk volt nagyon szürcs, hogy saroktól a sarokig, ott voltunk vagy harmincan, de ott apraja-nagyja mind együtt voltunk, és az egész gyermekkorom ott telt el” (B. M.). Mindezek ellenére előfordultak olyan játékok, amelyeket inkább külön, nemek szerint játszottak. A körtánc jellegű játékok kevésbé vonzották a fiúkat, akik inkább a dinamikusabb, mozgásigényes tevékenységeket részesítették előnyben, mint amilyen a fára mászás vagy az udvari hinta használata.

„Vót mondjuk a körtánc, a fiúk nem erőst akartak, ők dinamikust akartak, ők inkább mászták a fákat. Vót az is, hogy sok helyt hinta vót a fára félkörte, olyan egyszerű” (N. É.). Összességében elmondható, hogy bár a gyermekek nagy része közösen játszott („...mindenki, nem volt, hogy ez lány játék vagy fiú játék” [B. J. E.]), bizonyos játékok esetében kirajzolódtak a nemek közötti különbségek, ami a gyermekkor természetes velejárójának tekinthető.

ETNIKAI HATÁROK ÉS NYELVHASZNÁLAT

Hertelendyfalván több etnikai csoport él egymás mellett: magyarok, szerbek, szlovákok (PÁL 2022), házuk hagyományosan utcák szerint elkülönülve helyezkednek el, és a játékok során sem került sor a csoportok közti keveredésre. A gyermekek elsősorban a saját etnikai közösségükön belül játszottak, így a Petőfi Sándor utcában a játék nyelve a magyar volt. A szerb és szlovák nyelv csak elvétve bukkant fel, s inkább csak egy-egy játék elnevezésében vagy szövegében fordult elő. Abból kiindulva, hogy az etnicitás nem származás kérdése, hanem a mindennapokban megélt tapasztalatoké (ERIKSEN 2008), kíváncsi voltam a helyi *tapasztalatokra* is. Az előbbi állítás alapján tehát az etnikai határok az emberek közötti kapcsolatok mentén jönnek létre, vagyis a vizsgált esetben a játszótársak megválasztásakor. Jól megfigyelhető, hogy a Magyar utca, a Szerb utca és a Szlovák utca gyermekei főként egymás között játszottak, így mindenekelőtt a játék során bontakozott ki az etnikai határ.

Az utca nem szolgált a nyelvtanulás színtereként: „Szerbül sē ott tanultunk még az utcán, hanem csak ötödik osztályban, csak az iskolában. Nem tanultunk még az utcán” (E. M.). A gyermekek erősen kötődtek a saját etnikai közösségükhöz, és a játék, valamint a szórakozás is jellemzően az adott utcán belül zajlott, ugyanis minden ember igényli a valahová tartozás érzését, melyet a nemzeti identitás még inkább megerősít (KOVÁCS–KOVÁCS 2017). „Nem volt nagy kapcsolatunk, mert nem mentünk abba a másik utcába. Ezēn a részēn, ahol születtem, még ahol vannak a társaim, ezek magyarok voltak” (B. M.). A nyelvtanulás színtere az iskola volt, ám az oktatási intézményen kívül a szabadidős tevékenységek során továbbra is jellemző volt a csoportok elkülönülése. „Nem túlzásba barátoktunk velük, amíg kisebbek voltunk, majd aztán már ugye ott középiskolás ēgyik-másik akkor még, de valójában külön jártunk” (L. A.). Az egyēn identitásának alakulását nagyban befolyásolta a jelenleg is fennálló helyzet, a magyar nyelvű oktatás megszűnése. „Négy osztályt magyar osztályba kellēt mennünk. Mikor a négy osztályt elvégeztük, akkor tēttek szēt. Aki tudott jobban szerbül, annak nem, de biza volt olyan magyar, hogy nem tudott szerbül, annak nagyon sokat hiányoztak a nyelvk” (B. J. E.). Az elvándorlás a nyelvváltást hozta magával. 2021-es adatok szerint

Hertelendyfalván a Testvériség–egység Általános Iskolában 2019-től összevont tagozaton folyt az alsós kisiskolások magyar nyelvű oktatása (PÁL 2022).

A GYERMEKJÁTÉKOK KATEGORIZÁLÁSA

Az általam gyűjtött népi gyermekjátékokat a Lázár Katalin által kidolgozott kategóriák szerint rendszereztem (LÁZÁR 2005). Ezek nagy része megtalálható Bodor Anikó *Vajdasági magyar népdalok IV.* című kötetében, valamint Molnár Gyöngyi és Papp László *Csoncsikó* című munkájában is (BODOR 2008; MOLNÁR–PAPP 2008). A gyűjtőmunka során sok játékot sikerült dokumentálni, ezúttal azonban ezeknek csak egy része kerül bemutatásra – kategorizálva. Az adatközlők elsősorban utcai játékokat említettek, mondókákra viszont csak elvétve tudtak visszaemlékezni. Ezen túlmenően nem ismerték azokat a játékokat sem, amelyeket korábbi kutatások – például Penavin Olga (PENAVIN 1983) és Kiss Lajos rögzített gyűjtései (KISS–BODOR 1984) során.

1. ESZKÖZÖS JÁTÉKOK

1.1. Tárgykészítő játékok

1.1.1. *Sárból ágyú*

„Sárból csináltunk, mindig mondtuk, hogy akkorát lőjön, mint az öregapám feje, [...] nagy erővel ledobtuk és kipukkant a közepe” (E. M.).

„Ubáztunk. A sárból csináltunk úgymond ágyút, [...] gyúrunk a sárból, és akkor ugye a közepében csináltunk egy likat, de úgy, hogy nem likadott ki. [...] Hát volt, amelyik nagyobbat lőtt, a másik kisebbet lőtt” (L. A.).

„Mi úgy mondtuk, hogy ubaba, s akkor azt csaptuk a földhöz, [...] ki melyiké csattant nagyobbat” (N. É.).

„Ubaba, akkor sárból csináltunk olyan laptát, és kiszédtük a belsőjét, s akkor ilyen lyikat csináltunk bele, és azt vertük a földhöz, és az akkor lőtt” (L. V.).

1.2. Eszközös ügyességi játékok

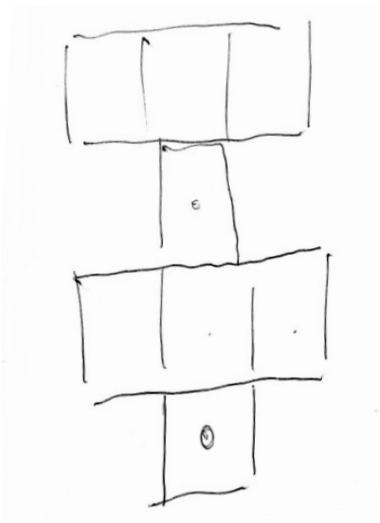
1.2.1. *Csempézés/ugróiskola*

„Kavicsot dobtunk, aki kidobta kiesett, aki nem jól ugrott bele, az kiesett, nagyon ügyesen kellett csinálni” (B. M.).

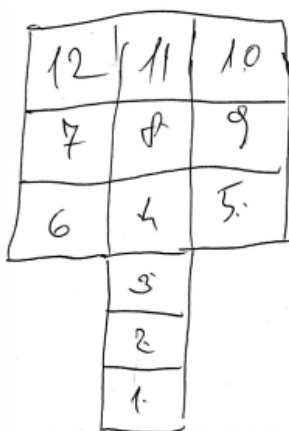
„Cserépeket törtünk össze, és akkor az fél lett téve egymásra, akkor ki lett kockázva a járda, ki lett rajzolva, és akkor kellett mentél [...] fél s vissza, majd visszajössz” (V. L.).

„Na és akkor ide egy csempét a közepire, és akkor egy lábon az egyik lábat fēlemelve, és akkor így ugrás, a csempét mēg kellett rúgni, [...] és hogyha eltévedett, akkor kiesett” (E. M.).

„De ezt úgy kirajzolták a betonra, hát azt szōkdōstük egy lábbon, s két lábbon mēgvolt, hogy hova kell lépni, és akkor a cserepet elhanyítottuk, [...] fel kellett venni, gondolom, de hogy most azt saját magadnak hanyítottad el, vagy a másik hanyította el, erre már nem emlékszēk olyan pontosan, de úgy ki volt rajzolva” (L. A.).

A csempézés pályája – E. M. (1946) rajza (Pancsova, 2025. ápr. 12.)

Az ugrálós pályája – V. L. (1958) rajza (Hertelendyfalva, 2025. ápr. 11.)

Az ilyen játékot Bácskossuthfalván *cserepes ugróiskolának*, illetve *kockásnak* nevezik (MOLNÁR–PAPP 2008: 107–108).

2. MOZGÁSOS JÁTÉKOK
 2.1. Ölbéli gyerekjátékok
 2.1.1. *Csip-csip, csóka...*

„Csip-csip, csóka, vakvarjúcska, eladom a szekerem, tyúkok ülnek rajta, hes, hes, hes...” (L. A.).

A *Csip-csip, csóka* formát Bácskertesén és Gunarason használják. Zentán és Topolyán a *Csipi csóka* változat ismert (BODOR 2008: 57–59).

2.2. Ügyességi és erőjátékok
 2.2.1. *Tengericske / Adj, király, katonát!*

„Mégálltunk, eszefogtuk kezeinkét, [...] légyen, aki megfutamodott, mi fogtuk a kezünket, s akkor el kellett vágja a kezünket, hogy keresztülmenjen” (B. J. E.).

„Sorval egymással szembe álltak, egymást kezettfogva, s szembe, s akkor mondjuk kiabáltak egyik ernječkinje, s a másik, hogy barnjačkinje, s akkor egyik mondta, koga čete, s ezek megmondták, hogy ki, s onnant az futott, hogy átvágja a kezét, hogy mēnjen, s ha átvágta, akkor egyet vitt magával, s ha nem, akkor marad ott, amíg ki nem fogyott valamelyik, az volt a győztes” (N. É.).

Ezt a típust már korábban rögzítették Hertelendyfalván *Király, király, adj katonát!* (KOVÁCS 2013: 164) elnevezéssel, de számos más területen ismert. Topolyán Tóthfaluban, Völgyesen és Péterrévén *Adj, király, katonát!* néven ismert (BODOR 2008: 360–369). További adalékkal szolgálhat számunkra – a saját kutatásom alkalmával egyik interjúalanyom jegyezte meg –, hogy Hertelendyfalván a Szlovák utcában *Ernječkinje, barnjačkinje* névvel volt ismert és játszott játék.

2.2.2. *Megy a róka*

„»Megy a róka, ne nézz hátra, / tüzet viszēn a markába, mēg ne fordulj, szépen állj, mert a korbács közel jár« – itt körbeültünk, egy mēgy körbe, zsebkendőt viszi magával, és aki mēgett leteszi a zsebkendőt észrevétlenül, az mēg kell fogja, amíg a másik helyet nem foglal» (L. I.).

Ez a játék számos településen ismert és kutatott. Előzőleg már gyűjtötték Hertelendyfalván is *Megy a róka, ne nézz hátra* néven (BODOR 2008: 482). *Jön a farkas, ne nézz hátra* címen közismert Kishegyesen, *Róka, róka köztetek* szöveggel ismerik Szenttamáson, Gunarason és Topolyán (BODOR 2008: 481–485). Székelykevéen *Ne nézz hátra, jön a farkas* néven ismert (BODOR 2008: 481).

2.3. Vonulások

2.3.1. *Bújj, bújj, zöld ág...*

„»Bújj, bújj, zöd ág, zöd levelecske, nyitva van az aranykapu, csak búj-
jatok rajta, Rajta, rajta, lészakadt a pajta, bännmaradt a macska farka«
– ezt vonulásban játszottuk” (V. E.)

„»Bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske, nyitva van az aranykapu,
csak búj-
jatok rajta, rajta, rajta, lészakadt a pajta, bännmaradt a macs-
ka« – kettő tartotta a kaput és kígyósorba mentünk, s mindig vissza-
tért az első, az, aki vezette, és akire esett a mondóka, ott lécsukták a
kaput” (L. I.).

Ezt a játékot Hertelendyfalván már gyűjtötték *Bujj, bujj, zöld ág*
néven (BODOR 2008: 570; KISS–BODOR 1984: 43). A játék ismert
még számos vajdasági városban és faluban *Bújj, bújj, zöld ág* változat-
ban Topolyán, Gunarason, Doroszlón, Tóthfaluban, Torontáloroszin,
Péterrévén, Bácskertesén, Temerinben, Moholon, Kispiacon, Ma-
gyarkanizsán, Kishegyesen, Keviben, Csantavéren, Szenttamáson,
Gomboson, ám előfordul, hogy egy-egy településen több változata is
él (BODOR 2008: 541–580). A játékot Nagybikácson és Rábén *Bújj,
bújj, kecske* néven ismerik, míg Bácsgyulafalván *Nyitva van az arany-
kapu* elnevezéssel emlegetik (BODOR 2008: 541).

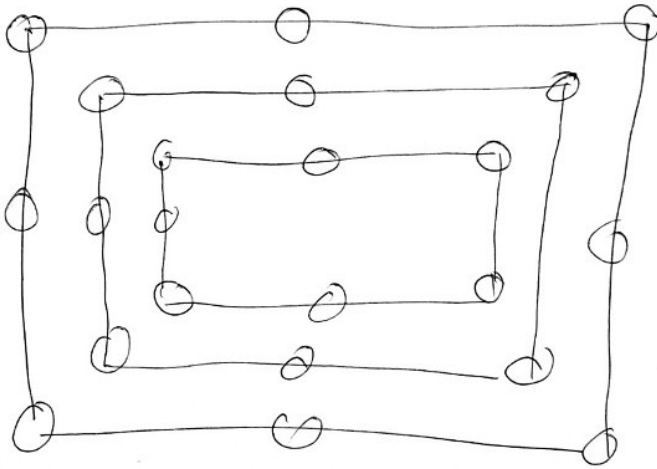
3. SZELLEMI JÁTÉKOK

3.1. Szellemi ügyességi játékok

3.1.1. *Malmozás*

„Erőst szerettem malmozni, verhetetlen voltam benne” (B. M.).

Ez a játék szintén *malmozás* néven ismert Bácskossuthfalván (MOLNÁR–
PAPP 2008: 65–66).

Malomtábla – B. M. (1957) rajza (Hertelendyfalva, 2025. ápr. 11.)

4. PÁRVÁLASZTÓ JÁTÉKOK

4.1. Párválasztó körjátékok

4.1.1. Körben áll egy kislányka...

„Körben áll egy kislányka, lássuk, ki lesz a párja, lássuk, kit szeret a legjobban, azzal táncol jó gyorsan, ezt szeretem legjobban, ezzel táncolok gyorsan, [...] ezt szeretem legjobban, ezzel táncolok jó gyorsan, vége, vége, vége mindennek, vége a jó kedvünknek” (L. I.).

Bácskossuthfalván a játék szintén *Körben áll egy kislányka* változatban vált ismertté (MOLNÁR–PAPP 2008: 191).

4.2. Lánykérő játékok

4.2.1. Most viszik, most viszik...

„»Most viszik, most viszik, Danikáné lányát, bíborba, bársonyba, aranykoszorúba. Nem adom a lányomat, aranyhíntó nélkül, abba pedig hat ló legyen, mind a hatnak arany farka legyen.« [...] A kérő kívül vót. Méntek körbe, még körbe nem jött mindenki” (E. M.).

A *Most viszik, most viszik Uborkáné lányát* kezdetű mondóka Topolyán, Keviben, Torontáloroszin és Padén ismert, míg Gomboson és Magyarakanizsán a *Most viszik, most, Buborkáné lányát* változata terjedt el (BODOR 2008: 746–753).

5. KISORSOLÓK, KIOLVASÓK

5.1. Kiolvasók

5.1.1. *Egyedem, begyedem...*

„Egyedem, begyedem, bükkömbe, szórt visznek süttyömbe. Süttyöm alatt egy nagy fa, abba lakik hat varga. Rázd meg ördög azt a fát, hadd hulljanak a vargák, te kiestél!” (E. M.)

Az *Egyedem-begyedem* mondóka a Vajdaságban számos változatban fordul elő, ám mégsem ismert a Hertelendyfalván gyűjtött verzió. Magyarokanizsán, Tóthfaluban, Völgyesen és Keviben az *Egyedem-begyedem kallanttyú* formában használják, míg Oromhegyesen az *Egyedelem-begyedelem, kallanttyú* változata ismert. Bácsfeketehegyen, Topolyán az *Egyedem-begyedem, karkanttyú*, Moholon az *Egyedem-begyedem, kakkanttyú*, Péterrévén pedig az *Egyedelem-begyedelem, sarkanttyú* változat fordul elő. Torontáloroszin az *Egyedem-begyedem, túrús tál*, Völgyesen és Torontálásárhelyen az *Egyedem-begyedem, tengertánc*, Keviben és Csókán az *Egyedelem-begyedelem, tengertánc* verzió a használatos. Zentán több változata is él: *Egyedelem-begyedelem, tűz, búz, kendertánc* és *Egyedelem-begyedelem, pikuládé*. Horgoson és Moholon elterjedt az *Egyedem-begyedem, bújj, kakas*, míg Dobradón az *Egyedelem-begyedelem, hajnád ki* és az *Egyedelem-begyedelem, níber-nábor* változat. Szájában pedig *Egyem-begyem pittypalattyra* néven ismert (BO-DOR 2008: 215–239).

6. MONDÓKÁK

6.1. Egyéb mondókák

6.1.1. *Ha valaki elesett*

„Mikor elesett egyikünk, és megsebezte lábát, kezit, akkor sajnáltuk, s akkor leültünk, s a kezünket húztuk azon a sebén keresztül, és énekeltük: »Bíbor bábor kecske háj, ha meggyógyul, nem is fáj«” (V. E.).

7. EGYÉB JÁTÉKOK

7.1. Vornyiktánc

„Vornyiktánc, összefogódtak és énekelték, hogy »Olajfától fáj a háta, majd megjárja járom páca, járom páca, járom bot, járjad bolond a táncot. A kutyának tarka lába, azon megyünk Moldovába « – ezt énekelték és úgy kézen fogva” (L. A.).

A *vornyik* szó román eredetű, és a bukovinai nyelvjárásban a gyermekjátékok révén maradt fenn, amelyek hozzájárultak a nyelvjárási elemek konzerválásához. A *vornyiktánc menettánc* vagy *büdös vornyik* néven is ismert az al-dunaiak körében (BODOR 2003: 340). Lakodalom alkalmával vendégküldő tánc a bukovinai székelyek körében (BODOR 2003: 572). Hertelendyfalván ismert és kutatott (BODOR 2003: 122–123).

7.2. Lakodalmas

„Az utcán félvonultak, [...] mēntünk a házigazdáért, akkor a házigazdával a menyasszonyért, akkor az utcán énekeltünk: »Ez a menyasszony végig selyemben van, a pendeje lē van peselve, aki minket kinevet, csúnyául az egeret«” (B. J. E.).

„Úgy csinálták, hogy a szülők, öreganyák felötöztettek népviseletbe szlovák népviseletbe egy menyasszonyt, akkor egy vőlegényt, akkor a koszorúslányokat. A szlovákoknál az volt a szokás, hogy a tányért megfogták, zsebkendő rajta, s beletettek pénzt, s avval mēntek,

[...] amikor táncolnak a menyasszonnyal, a pénzt humanitáriuson adják” (N. É.).

A *lakodalmás* mint felnőttek életét utánzó szerepjáték Vajdaság több településén is ismert, *lakodalmazás* néven: Bácskossuthfalván (MOLNÁR-PAPP 2008: 187), Hertelendyfalván (KOVÁCS 2013: 47–48).

ÖSSZEFOGLALÓ

Munkám célja annak bemutatása volt, hogy az 1945 és 1965 közötti időszakban hogyan éltek és játszottak a gyermekek a hertelendyfalvai Petőfi Sándor utcában – a felnőttek visszaemlékezései alapján –, különös tekintettel a népi játékok emlékeire, a nemek szerinti elkülönülésre, a játékok helyszíneire, a gyermeki közösségek belső kapcsolataira, valamint a nyelvtanulás színtereire. A visszaemlékezések alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy a gyermekjátékok elsődleges színtere az utca volt. Bár a játékok során a gyermekek nem tettek különbséget egymás között, mindenkit szívesen bevontak, „[n]em csináltunk különbséget, aki ott volt közel, mind játszottunk” (N. É.), mégis meg-

figyelhető volt az az erős kötődés, amely a saját utcájuk közösségéhez fűzte őket. Ezzel párhuzamosan az is kiderült, hogy a nyelvtanulás nem a játékokon keresztül valósult meg, hanem elsősorban az iskola falai között. A gyermekjátékok nemcsak a szórakozás, hanem a közösségi identitás terei is. A népi gyermekjátékokon keresztül – úgy gondolom – megérthetjük, hogyan élt együtt, vagy épp külön a hertelendyfalvai közösség.

BESZÉLGETŐTÁRSAIM

B. M. (1957)	hertelendyfalvai lakos, bukovinai székely.
B. J. E. (1945)	hertelendyfalvai születésű, bukovinai székely.
E. M. (1946)	hertelendyfalvai születésű, bukovinai székely.
L. A. (1962)	hertelendyfalvai lakos, bukovinai székely.
L. I. (1963)	hertelendyfalvai lakos, bukovinai székely.
L. V. (1960)	hertelendyfalvai lakos, bukovinai székely.
N. É. (1952)	hertelendyfalvai lakos, vegyes házasságban él, félig székely, félig szlovák.
V. E. (1962)	hertelendyfalvai lakos, bukovinai székely.
V. L. (1958)	hertelendyfalvai lakos, bukovinai székely.

IRODALOMJEGYZÉK

- BENKŐ Éva – PREZSMER Boglárka (szerk.) 2015. *Népi játékok*. Zenei szerkesztő: Benedek Árpád. Oktatási Segédjegyzet 3. Romániai Magyar Néptánc Egyesület, Sepsiszentgyörgy. <https://neptanc.ro/wp-content/uploads/2022/02/Nepi-jatekok.pdf>.
- BODOR Anikó 2003. *Vajdasági magyar népdalok III. Párosítók, lakodalmások, szerelmi dalok*. Forum Könyvkiadó – Thurzó Lajos Közművelődési Központ, Újvidék–Zenta. https://www.vamadia.rs/sites/default/files/2020-02/Bodor_Aniko_VMND_III.pdf.
- BODOR Anikó 2008. *Vajdasági magyar népdalok IV. Énekes népi gyermekjátékok*. Forum Könyvkiadó – Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Újvidék–Zenta. https://www.vamadia.rs/sites/default/files/2020-02/Bodor_Aniko_VMND_IV.pdf.
- ERIKSEN, Thomas Hylland 2008. *Etnicitás és nacionalizmus. Antropológiai megközelítések*. Gondolat Kiadó – PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest–Pécs. <https://kisebbssegkutato.tk.hu/uploads/files/olvasoszoba/multikulturalizmus/Hylland,%20Eriksen%20Thomas%20Etnicitás%20és%20nacionalizmus.pdf>.

- KISS Lajos – BODOR Anikó 1984. *Az aldunai székelyek népdalai*. A Jugoszláviai Magyar Népzene Tára 2. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék. <https://www.vamadia.rs/pdf.js/244920>.
- KOVÁCS Ildikó Katalin – KOVÁCS Katalin 2017. A nemzeti identitás alakulása székely kisiskolás gyermekeknél. A történelem és kultúraismeret mint ágens a nemzeti identitás alakulásában. In: *Gyermeknevelés – online tudományos folyóirat*, 29–38. https://epa.oszk.hu/02400/02411/00012/pdf/EPA02411_gyermekneveles_2017_3_029-038.pdf.
- KOVÁCS Teréz, Erős Istvánné 2013. „Mint vadmadár a vadonban...”. *Életem történetei*. Emlékezet 9. Önéletírás, élettörténet, napló. Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta. <https://www.vamadia.rs/pdf.js/33448>.
- LÁZÁR Katalin 2005. *Népi játékok*. Hagyomány és Vidék. Planétás Kiadó, Budapest. ISBN 9632862317.
- MOLNÁR Gyöngyi – PAPP László 2008. *Csoncsikó. Morovici gyermekvilág*. Moravicai Értelmiségi Fórum, Bácskossuthfalva. <https://www.vamadia.rs/pdf.js/110105>.
- PÁL Helén 2022. A határ, mint divergáló tényező az al-dunai székely települések nyelvét illetően. In: *Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica*, 2., 107–123. ISSN 2786-6726 (Online). ISSN 2786-6718 (Print). DOI: 10.58423/2786-6726/2022-2-107-123. <http://doi.org/10.58423/2786-6726/2022-2-107-123>. <https://real.mtak.hu/228864/1/Article.pdf>.
- PENAVIN Olga 1983. *Néprajzi tudományok*. Értekezések, Monográfiák 2. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék. ETO: 809. 451.1-087.

ABSTRACT • The aim of this study was to examine children's games in Vojlovica, with particular attention to the ethnographic and community aspects of play culture in the period between 1945 and 1965. The research explored the types of games characteristic of this outlying Hungarian settlement in Vojvodina, their role in everyday life, and their influence on the deeper acquisition of language skills. Special emphasis was placed on the locations of games, gender-based divisions in play, and the relationship networks within children's communities. Particular interest was devoted to the interaction of ethnic groups and to the ways in which a multilingual, multicultural environment shaped children's play. The study also outlines the ethnic composition of Vojlovica. – Since 2024, as a member of the Lower-Danube Workshop, I have conducted regular ethnographic fieldwork in the settlement, mainly through interviews with members of the older generation. During three fieldwork visits in 2024–2025, I focused on the former folk children's games of Petőfi Sán-

dor Street – locally known as Magyar Street – as well as on ethnic distribution patterns and questions of language learning.

KEY WORDS • **Vojlovica, children’s games, language learning, Magyar Street, identity, ethnic groups and their relations**

SAŽETAK • Cilj ovog istraživanja bio je proučavanje dečjih igara u Vojlovici, sa posebnim osvrtom na etnografske i društvene aspekte kulture igre u periodu između 1945. i 1965. godine. Istraživane su vrste igara karakteristične za ovo vojvodansko mađarsko naselje u dijaspori, njihova uloga u svakodnevnom životu i njihov uticaj na dublje usvajanje jezika. Posebna pažnja posvećena je mestima igara, rodnoj podeli u igrama, kao i odnosima unutar dečjih zajednica. Posebno zanimljivo pitanje predstavljalo je mešanje etničkih grupa i način na koji je višejezično i višekulturno okruženje uticalo na dečje igre. Rad se osvrće i na etnički sastav Vojlovice. Kao članica Radionice Donjeg-Podunavlja od 2024. godine sprovodim redovna etnografska terenska istraživanja u selu, pre svega kroz intervju sa pripadnicima starije generacije. Tokom tri terenska istraživanja u periodu 2024–2025. bavila sam se nekadašnjim narodnim dečjim igrama u ulici Petefi Šandora, u lokalnoj upotrebi poznatoj kao Mađarska ulica, kao i raspodelom etničkih grupa i pitanjima učenja jezika.

KLJUČNE REČI • **Vojlovica, dečje igre, učenje jezika, Mađarska ulica, identitet, etničke grupe i njihovi odnosi**

Beérkezés időpontja: 2026. január 31.
Elfogadás időpontja: 2026. február 10.